

Handläggare: Lena Skott
Telefon: 08-508 20 000 (vx)

MILJÖRELATERADE ÅTAGANDEN INOM FÖRSKOLAN

Beredning av skrivelse från (s), (v) och (mp).

FÖRSLAG TILL BESLUT

Vantörs stadsdelsnämnd godkänner beredningen av skrivelsen enligt tjänsteutlåtande daterat 2005-05-24.

Anders Lindström
T.f. stadsdelsdirektör

Göran Sjödin
Avdelningschef

SAMMANFATTNING

I detta tjänsteutlåtande redovisar förvaltningen, på uppdrag av stadsdelsnämnden, hur förskolorna arbetar med miljöfrågor i det dagliga arbetet samt hur barnen involveras i detta.

Förvaltningen har även fått i uppdrag att redovisa i vilken utsträckning förskolorna köper in ekologiska basmatvaror. Dessa uppgifter är i nuläget svåra att uppskatta eftersom det inte finns möjlighet att särredovisa dessa kostnader i det ekonomiska systemet. Förvaltningen anser att det är önskvärt att kunna redovisa dessa poster vilket kommer att beaktas i förvaltningens interna miljöarbete.

ÄRENDETS BEREDNING

Detta tjänsteutlåtande har utarbetats inom strategi- och planeringsavdelningen och verksamheten för barn och ungdom.

BAKGRUND

Vid stadsdelsnämndens sammanträde den 17 februari 2004 överlämnades till nämnden en skrivelse (bilaga 1) från (s), (v) och (mp) rörande miljörelaterade åtaganden inom förskolan. I skrivelsen får förvaltningen i uppdrag att redovisa hur samtliga förskolor, även de privata, arbetar med miljöfrågor i det dagliga arbetet samt hur barnen involveras i detta arbete. Förvaltningen får också i uppdrag att redovisa i vilken utsträckning förskolorna köper in ekologiska basmatvaror som t.ex. mjölk, flingor, gryn, pasta, potatis etc.

FÖRSKOLORNAS (INKLUSIVE FAMILJEDAGHEMMENS) ARBETE MED MILJÖRELATERADE ÅTAGANDEN

Stadens miljöprogram är vägledande för stadsdelsnämndens arbete med att minska de olika verksamheternas negativa miljöpåverkan. Nämndens miljöarbete sker integrerat med den övriga verksamhetsplaneringen. Samtliga förskoleenheter inom Vantörs stadsdelsnämnd (inklusive familjedaghemmen) bedriver ett aktivt internt miljöarbete vilket beskrivs i verksamhetsplanen för respektive enhet. Varje enhet har formulerat egna arbetssätt och egen uppföljningsmetod kopplade till stadsdelsnämndens generella åtagande att arbeta för att successivt minska verksamheternas miljöpåverkan. Enheternas åtagande kan skilja något i formuleringen men innebörden är densamma:

”Vi åtar oss att successivt minska verksamhetens miljöpåverkan genom att ta största möjliga hänsyn till miljön vid inköp av varor och tjänster samt att verksamheternas avfalls- och sophantering ska genomsyras av ett miljötänkande.”

Utbildningsnämnden ansvarar för all hantering av enskilt driven förskola. Förvaltningen har därför inga utförliga uppgifter om hur de enskilt drivna förskolorna arbetar med miljöfrågor eftersom stadsdelsnämnden inte är huvudman för dessa. Av Förskoleinspektörernas årsrapport 2003/04 från Utbildningsförvaltningen framgår att det på de flesta förskolor finns en medvetenhet om vikten av ett varsamt förhållningssätt till natur och miljö och att vissa förskolor har en särskild miljöprofil. Inspektionerna inkluderar både kommunal och enskilt driven förskoleverksamhet.

Enheternas miljörelaterade arbetssätt

Merparten av enheterna anlitar städbolag som använder kravmärkta rengöringsmedel och miljövänliga metoder. Enheterna sorterar sina sopor utifrån de lokala förutsättningarna vid respektive enhet. Vissa enheter sorterar papper och tidningar som

lämnas till pappersinsamling, andra har möjlighet till en mer aktiv källsortering. Vid en av enheterna komposteras matavfallet.

Samtliga enheter strävar efter att göra inköpen så miljövänliga som möjligt genom att i möjligaste mån handla kravmärkta och miljöanpassade varor. Det sker dock i varierande omfattning beroende på pris och utbud.

Enheterna arbetar för att minska sin energiförbrukning och vattenåtgång. Det finns även ekonomiska incitament till detta eftersom varje resultatenhet har eget ansvar för sina driftskostnader.

Att involvera barnen i miljöarbetet

Enligt läroplanen för förskolan ska förskolorna sträva efter att varje barn utvecklar förståelse för sin egen delaktighet i naturens kretslopp och för enkla naturvetenskapliga fenomen, liksom sitt kunnande om växter och djur. Personalen ska ge barnen möjlighet att förstå hur egna handlingar kan påverka miljön.

För samtliga enheter inom Vantörs stadsdelsnämnd ingår i arbetssättet att involvera barnen i de vardagliga miljörelaterade sysslorna. Arbetet med detta kan se lite olika ut på enheterna. Vid samtliga enheter förs kontinuerliga samtal med barnen om miljön och vikten av att värna om djur och natur. Det kan också handla om att mer konkret visa på detta genom att t.ex. vara ute mycket i naturen, anordna städdagar på gården med barnen, låta barnen delta och hjälpa till vid källsortering och kompostering eller att ha temaarbeten kring djur och växter. Flera enheter betonar i sina verksamhetsplaner vikten av att personalen föregår med gott exempel och är förebilder för barnen.

INKÖP AV EKOLOGISKA BASMATVAROR

Förvaltningen har undersökt i vilken utsträckning som förskolorna och familjedaghemmen köper in ekologiska basmatvaror. Flera enheter handlar kravmärkt. Hur stor del av inköpen som består av kravmärkta livsmedel är dock svårt att uppskatta eftersom det i nuläget inte finns någon möjlighet till särredovisning av dessa kostnader. Det är därför inte möjligt att på ett rimligt sätt redovisa omfattningen av inköpen av ekologiska basmatvaror. En förfrågan till enheterna gav dock intrycket av att enheterna är mycket positiva till att handla ekologiska basmatvaror, s.k. kravmärkta livsmedel. Däremot gör prisbilden och/eller bristande sortiment hos de av staden upphandlade leverantörerna att annan vara ofta väljs.

FÖRVALTNINGENS SYNPUNKTER

Det är förvaltningens bedömning att samtliga enheter inom förskolan och familjedaghemmen arbetar aktivt med sina miljöåtaganden. Flera enheter uppger att de önskar att de kunde källsortera i högre grad men att det i dagsläget inte finns förutsättningar för detta. Förvaltningen har för avsikt att i en dialog med SISAB, som är

den samlade fastighetsägaren av förskolelokaler, undersöka möjligheterna att med kostnadseffektiva lösningar ordna lämpliga utrymmen för källsortering inom befintliga lokalytor.

Förvaltningen anser att det finns ett intresse av att kunna mäta i vilken utsträckning enheterna köper in ekologiska basmatvaror. Detta är också något som kommer att beaktas i förvaltningens interna miljöarbete, bl.a. då tydliga mål och åtaganden kopplade till stadens miljöprogram ska utarbetas inför verksamhetsplanen för 2006.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden godkänner beredningen av skrivelsen.

BILAGOR

1. Miljörelaterade åtaganden inom förskolan. Skrivelse från (s), (v) och (mp), daterad 2004-02-17.